

Spring in het veld

Onkruid wieden is op zich niet moeilijk. Maar in het voorjaar kun je met een haal van je hand door de lage plantjes, een heel springtafereel veroorzaken. De rijpe hauwen van de veldkers springen door aanraking open en heel de tuin ligt weer bezaaid met kleine kiemgrage zaadjes. Een veldkers op de open grond krijg je niet zomaar weg.

Het is natuurlijk ook de vraag of je hem wel weg wilt hebben. De Kleine veldkers begint soms al in februari te bloeien en het zijn de eerste witte bloempjes die je tuin in het voorjaar een beetje opfleuren. Het plantje zelf wachtte al een tijdje op voldoende warmte en licht om in bloei te komen. De zaadjes zijn voor de winter al ontkiemd. Er groeit dan een klein rozetje uit van bladeren die samengesteld zijn: een rijtje tegenover elkaar staande deelblaadjes met een groter eindblaadje aan de top. Die rozetjes kun je in de winter al ontdekken op kale grond in je tuin, in plantsoenen en andere stadsplekken met open grond. In het midden van de rozet komt de bloemsteel omhoog, maar daaraan nog maar een enkel zijblaadje. Omdat de bloempjes met meerdere aan de stengel zitten, lijkt het nog wat. Ze zijn maar 3-4 millimeter groot, hebben vier kroon- en kelkbladeren en behoren daardoor ook tot de kruisbloemen.

Als snel groeien uit die witte bloempjes lange vruchtjes. In verhouding tot het bloemetje is het een forse hauw tot wel 2,5 centimeter lengte.

Niet-plantenkenners herkennen het plantje vrijwel alleen in de vruchttijd. De rijpe vruchtkleppen kunnen aan de onderkant losraken. Tik je ze tijdens het wieden of schoffelen aan, dan rollen die kleppen met een grote kracht naar boven op. De zaadjes worden dan weggeslingerd. Hij wordt daardoor ook wel springkers genoemd.

De Kleine veldkers is zeer algemeen in het hele land. De Bosveldkers is daarvan o.a. te onderscheiden doordat hij 6 meeldraden heeft tegenover de 4 van de Kleine veldkers.

De Bosveldkers neemt ook in de stad steeds verder toe.

Maar in 2009 bleek er nog een veldkers in de stad op te duiken: De Aziatische veldkers. Die moet zijn zaadjes wel heel erg ver hebben laten springen, willen die in Nederland landen. Waarschijnlijk zijn die meegekomen met de import van plantgoed in tuincentra. Ik ging naar hem op plantenjacht in Tilburg, maar ik vond hem niet. Ik had te veel het beeld van de Kleine veldkers voor ogen. Maar de Aziat heeft geen rozet en veel langere en vaak wat liggende stengels. De bovenkant van de bladeren is kaal, terwijl die bij onze inheemse soort haren heeft.

Aziatische veldkers (Foto R. Vereijken)

Tijdens mijn bezoek aan de kerkhoven in Midden-Brabant vond ik die wel op meerdere plekken. Misschien duizelt het je nu al, maar we hebben nog een nieuwkomer: de Nieuw-Zeelandse veldkers. Nu nog zeldzaam in Nederland, maar doordat hij ook met plantmateriaal meekomt, nestelt hij zich nu graag in rotstuintjes. Het bloempje is in verhouding vrij groot en die draagt hij meestal ook maar één per stengel. Je komt niet zomaar van de plant af, want aan zo'n heel klein plantje komt een klein knolletje met lange worteltjes. Die bloeikenmerken kon ik goed bekijken op het kerkhof in Udenhout.

Nieuw-Zeelandse veldkers (R. Vereijken)

Bij mij ontstaat het voorjaarsgevoel altijd bij het zien van kleine witte kruisbloemen, zoals de Vroegeling, Zandraket en Kleine veldkers. Door de uitbreiding van de stadse flora krijgen we er dus nog wat extra soorten bij die de sprong naar onze stad wel aandurven.

De veldkers werd vroeger gegeten als wintergroente. Er blijken veel vitamines in te zitten. Geniet dus van die plantjes in je tuin, verzamel er een portie van en waarschijnlijk spring je dan ook zelf weer energiek de lente in.

Rob Vereijken
maart 2024